

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2551

7. เรื่อง การดูแลราคาสินค้า

คณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่กระทรวงพาณิชย์ รายงานการดูแลราคาสินค้าและแนวทางการกำกับดูแลในระยะต่อไป ดังนี้

1. หลักเกณฑ์ในการกำหนดแนวทางการดูแล

ได้กำหนดปัจจัยและเงื่อนไขในการวางแผนทางการดูแลราคาสินค้าเป็น 3 ระดับ โดยใช้ปัจจัยหลักราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกและอัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินบาท ซึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตและราคาสินค้า ดังนี้

ปัจจัย	ระดับที่ 1	ระดับที่ 2	ระดับที่ 3
ราคาน้ำมันดิบ	น้อยกว่า 110USD/บาร์เรล	110-150 USD/บาร์เรล	มากกว่า 150 USD/บาร์เรล
อัตราแลกเปลี่ยน	น้อยกว่า 33 บาท/USD	33-35 บาท/USD	มากกว่า 35 บาท/USD

2. การกำกับดูแลราคาสินค้าในระยะที่ผ่านมา

ในช่วงต้นปี 2551 ถึงปัจจุบัน สถานการณ์ปัจจัยหลักอยู่ในระดับที่ 2 คือระดับราคาน้ำมันดิบ (ดูไบ) ในตลาดโลกปรับสูงขึ้นมากจาก 87.68 USD/บาร์เรลในเดือนมกราคม 2551 เป็น 113.47 USD/บาร์เรล (เฉลี่ย 1-21 สิงหาคม 2551) ขณะที่อัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินบาทอยู่ที่ 33.84 บาท/USD สำหรับราคาวัตถุดิบและสินค้าสำคัญหลายรายการทั้งที่ต้องใช้วัตถุดิบนำเข้าและสินค้าสำเร็จรูปนำเข้าจากต่างประเทศ มีการปรับราคาสูงขึ้นมากเช่นกัน ส่งผลให้ต้นทุนสินค้ารวมถึงค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร เช่น ค่าพลังงาน ค่าขนส่ง ฯลฯ ได้เพิ่มสูงขึ้น ทำให้สินค้าสำคัญหลายรายการ มีราคาสูงขึ้น ได้แก่ สินค้าในหมวดวัสดุก่อสร้าง เช่น เหล็ก สายไฟฟ้า สินค้าหมวดอาคารและเครื่องใช้ เช่น น้ำมันพืช ผลิตภัณฑ์นม สินค้าในหมวดปัจจัยทางการเกษตร เช่น น้ำมันพืช ผลิตภัณฑ์นม สินค้าในหมวดปัจจัยทางการเกษตร เช่น ปุ๋ยเคมี อาหารสัตว์ เป็นต้น

2.1 แนวทางการกำกับดูแลราคาสินค้า

กระทรวงพาณิชย์มีหลักการในการดูแลราคาสินค้าให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเป็นธรรมชาติสอดคล้องกับต้นทุน มิให้มีการฉวยโอกาสค้ากำไรเกินควร ทั้งระดับต้นทุนทาง (ราคา ณ โรงงาน) และปลายทาง (ราคาขายปลีก) โดย

(1) กำหนดสินค้าควบคุม จำนวน 35 รายการ โดยใช้มาตรการกำหนดราคาจำหน่ายสูงสุดการขออนุญาตก่อนปรับราคาสูงขึ้น การแจ้งต้นทุน ราคา ปริมาณ และสถานที่เก็บสินค้า รวมถึงการกำหนดสินค้าที่ติดตามดูแลราคาอย่างใกล้ชิด จำนวน 200 รายการ

(2) การตรวจสอบราคาและการปิดป้ายแสดงราคาสินค้า ได้มีการส่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเป็นประจำทุกวัน จำนวน 20 สาย ทั้งในเขตกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด รวมทั้งมีหน่วยเฉพาะกิจในการตรวจสอบเมื่อมีการร้องเรียน

(3) การสร้างกลไกสนับสนุนให้ตลาดมีการแข่งขัน โดยการส่งเสริมให้ธุรกิจมีการแข่งขันอย่างเสรีเป็นธรรม มีการค้าที่เป็นธรรม รวมทั้งการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการรายใหม่เข้าสู่ตลาดเพิ่มขึ้น เพื่อมิให้โครงสร้างตลาดเกิดการผูกขาดหรือใช้อำนาจตลาดมาจำกัดการแข่งขัน เช่น การสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อย ให้จำหน่ายสินค้าแก่ผู้บริโภคโดยตรง รวมทั้งการนำสินค้าตามโครงการธงฟ้าเข้าไปจำหน่ายในบางพื้นที่ที่กลไกตลาดถูกบิดเบือน

(4) การลดภาระค่าครองชีพและเพิ่มทางเลือกผู้บริโภค โดยการจำหน่ายสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพในราคาประหยัดเพื่อให้กลไกตลาดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และส่งเสริมสนับสนุนร้านอาหารและรถเข็นธงฟ้าเพื่อจำหน่ายอาหารปรุงสำเร็จในราคาประหยัดช่วยเหลือประชาชน

2.2 ภาวะค่าครองชีพของประชาชน

แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมาสถานการณ์ของสินค้าต่าง ๆ รวมถึงภาระค่าครองชีพของประชาชนได้ปรับเพิ่มขึ้น ทั้งในส่วนของหมวดอาหาร และไม่ใช่อาหาร เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายเดินทาง อย่างไรก็ตาม ราคาสินค้าผู้บริโภคในประเทศมีการปรับสูงขึ้นไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศใกล้เคียง คือ ดัชนีราคาผู้บริโภคใน 7 เดือนแรกของปี 2551 (มค. -กค.) อยู่ในระดับ ร้อยละ 6.6 ซึ่งต่ำกว่าดัชนีราคาผู้บริโภคในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2551 ของประเทศ

ต่าง ๆ ในกลุ่ม ASEAN คือ อินโดนีเซีย มีอัตราร้อยละ 8.9 เวียดนามร้อยละ 20.4 และฟิลิปปินส์อัตราร้อยละ 7.7

2.3 ผลการกำหนดมาตรการช่วยเหลือประชาชนของรัฐ

จากการกำหนดมาตรการช่วยเหลือประชาชนของรัฐบาลตามมาตรการ 6 เดือน ฝ่าวิกฤติเพื่อไทยทุกคน ซึ่งเริ่มในเดือนสิงหาคม 2551 ทำให้ประชาชนลดภาระค่าใช้จ่ายลงได้และมีรายได้เหลือใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคสินค้าอื่นได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ยอดจำหน่ายสินค้า โดยเฉพาะอุปโภคบริโภคเพิ่มสูงขึ้น ทำให้แบ่งเบาภาระต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้นของผู้ประกอบการได้บางส่วน

2.4 การตรึงราคาสินค้า

กระทรวงพาณิชย์ ได้มีนโยบายในการชะลอการปรับราคาจำหน่ายของสินค้าในช่วงระยะสั้นที่ผู้บริโภคได้รับความเดือดร้อนจากภาวะค่าครองชีพ แม้ว่าผู้ประกอบการจะมีภาระต้นทุนสูงขึ้น โดยต้นทุนวัตถุดิบได้มีการปรับสูงขึ้นประมาณร้อยละ 70-110 (ในช่วง มค. 2551 ถึง กค. 2551) ขณะนี้สินค้าบางรายการที่ได้รับผลกระทบด้านต้นทุนได้ทยอยปรับสูงขึ้นบางส่วน ร้อยละ 0.17-79.60 โดยสินค้าที่ต้นทุนสูงขึ้นมากคือสินค้าที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศทั้งหมด ได้แก่ ปุ๋ยเคมีและผลิตภัณฑ์เหล็ก อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการหลายสินค้า เช่น หมวดของใช้ประจำวัน เหล็กและผลิตภัณฑ์ปัจจัยทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์อุปกรณ์รถยนต์ ได้รับว่าจะให้ความร่วมมือกับกระทรวงในการตรึงราคาสินค้าต่อไปอีกระยะหนึ่งอย่างน้อยถึงสิ้นปี 2551

3. แนวทางการกำกับดูแลราคาสินค้าในระยะต่อไป

จากหลักเกณฑ์ในการดูแลราคาสินค้าและได้กำหนดปัจจัยไว้เป็น 3 ระดับตามข้อ 1 ซึ่งตามข้อเท็จจริง ขณะนี้อยู่ในระดับที่ 2 แล้ว หากในระยะต่อไปปัจจัยดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงปรับสูงขึ้นอีกเป็นระยะที่ 3 กระทรวงพาณิชย์ได้เตรียมมาตรการเพิ่มความเข้มงวดในการดูแลสินค้าต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าวไว้แล้ว เช่น

3.1 เพิ่มรายการสินค้าควบคุมและมาตรการกำกับดูแล

(1) สินค้าควบคุม จากที่กำหนดไว้ 35 รายการ ในปัจจุบัน อาจปรับเพิ่มขึ้นอีก 10 รายการ

(2) มาตรการทางกฎหมาย ในกรณีที่จำเป็น หากสินค้ามีแนวโน้มอาจขาดแคลนหรือลดปริมาณการจำหน่ายก็จะกำหนดมาตรการควบคุมสินค้าโดยให้มีการแจ้ง

ปริมาณ สถานที่เก็บ หรือควบคุมการขนย้าย กำหนดส่วนเหลือหรืออัตรากำไร รวมถึงการกำหนดให้การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าที่สำคัญต้องได้รับการอนุญาตก่อน

3.2 การดูแลภาระค่าครองชีพ เพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชนในการลดภาระค่าครองชีพโดยการขยายการดำเนินงานตามโครงการธงฟ้าราคาประหยัด ที่จำหน่ายสินค้าราคาประหยัด และร้านอาหาร ราคายุติธรรม (ราคาประหยัด) ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ซึ่งจะต้องมีการใช้งบประมาณการดำเนินงานเพิ่มขึ้นจากที่ได้รับ โดยอาจจำเป็นต้องขออนุมัติงบประมาณจากงบกลางเพิ่มเติม

3.3 การบริหารจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างครอบคลุมและทั่วถึงประชาชนทั่วประเทศ จะได้ขยายการกำกับดูแลระดับจังหวัดต่าง ๆ โดยให้คณะกรรมการส่วนจังหวัด ซึ่งอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 เข้ามามีกำกับดูแลราคาสินค้าให้ใกล้ชิดมากขึ้น

3.4 การลดภาระต้นทุนของผู้ประกอบการ หากสถานการณ์ในด้านต้นทุนสินค้ายังคงสูงขึ้นต่อเนื่องไปอีก เช่น ราคาวัตถุดิบยังคงสูงขึ้น หรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการยังคงปรับสูงขึ้นก็อาจจำเป็นต้องประสานหน่วยงานเกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือลดภาระต้นทุนบางส่วนภาวะภาษีวัตถุดิบนำเข้า ภาษีการค้าหรือสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำในบางอุตสาหกรรม เป็นต้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระต้นทุนและชะลอการปรับราคาสินค้าเป็นการช่วยเหลือบรรเทาผลกระทบต่อผู้บริโภค
